

БОЛТИВЕЦЬ Сергій Іванович

ПСИХОЛОГІЯ МОСКОВИТСЬКОГО ҐЕНОЦИДУ: ЗНИЩЕННЯ БЕЗЗАХИСНИХ

Sergii BOLTIVETS
**THE PSYCHOLOGY OF THE MOSCOVITE GENOCIDE:
THE DEFENSELESS ARE DESTROYED**

DOI: <https://doi.org/10.35774/pis2024.02.024>

УДК: 159.922.4

Кочова психологія російських загарбників

Росіяни як спадкоємці кочівників, призначення яких полягає у систематичних кочових розбоях, убивствах і пограбуваннях, протягом останнього тисячоліття відомої історії достатньо виразно виявили своє криваве єство, яке перевершує усі відомі своєю жорстокістю війни і воєнні зіткнення інших народів планети. Це призначення московитів-росіян у XIX – XX століттях утілилося в *ідеї панмонголізму*: Європа буде знищена новою, православною ордою, яка є бичем Божим за гріхи Заходу, які полягають у двох нав'язуваних ним цінностях – християнстві і правах людини. Особливий шлях Росії – євразійський, покликаний, знищивши Захід, створити свою імперію від Владивостока до Лісабона.

Дані багатьох опитувань російських громадян свідчать про зростання схвалення ними війни заради знищення всіх українців і завоювання всієї їхньої території. Виходячи з цього, люди, які нездатні чинити опір своїм убивцям, входять до осатанілого наміру росіян знищити усіх людей, але, як засвідчили наслідки російських злочинів у містах Гостомель, Буча, Ірпінь, Бородянка, Маріуполь, Бахмут, Мар'їнка, Рубіжне, Попасна, Волноваха, Лиман, Ізюм, Вугледар, Соледар, Куп'янськ, Авдіївка, Часів Яр та ближніх до них селах, росіяни з не меншою систематичністю і жорсто-

кістю розстрілювали також усіх тварин, які потрапляли їм на очі – собак, котів, корів, кіз, коней. Більше того, собак прибивали за лапи до дерев'яної драбини і з цієї ще живої тварини діставали кишки та вирізали шматки живого м'яса, яке з'їдали.

Голова Луганської обласної військової адміністрації Сергій Гайдай в інтерв'ю (*Фабрика новин*) розповів історію одного-єдиного чоловіка із 80 розстріляних людей, якому вдалось врятуватись від російських окупантів. Так, колоною цивільних машин люди евакуювались із міста Кремінна Луганської області, куди вже зайшли російські війська, розстрілюючи навколишніх. Люди виходили з машин із піднятими руками, махали білими рушниками, ганчірками, футболками, показуючи, що вони цивільні, але росіяни розстріляли всіх. Лише один чоловік був поранений в ногу і впав у кювет. Дочекавшись завершення розстрілу, він виповз з цього місця, ховався від всіх у лісах, так і врятувався. Він виїхав до Польщі і нині перебуває в лікарні – йому роблять операцію. Скалічений чоловік розповів про цей розстріл, який не передбачав жодного розрізнення дорослих і дітей, здорових та інвалідів, – загарбники розстріляли усіх.

Отже, змінюються покоління і виростають люди, нездатні уявити межі жорстокості московитів-росіян, які перебувають у стані постійної мімікрії і так традиційно ховаються від будь-якої відповідальності за вчинені злочини. Уникання *історичної відповідальності* здійс-

нюється шляхом постійної заміни власної с а м о н а з в и – неосигніфікації: росіяни, русские, советские, великороси, московити і т.д. В цілому ж, на наш погляд, заради наукової точності варто брати до уваги всі попередні самоназви сучасних росіян у здійсненні їх дикої історичної місії – знищення будь-яких інших народів, які не вливались до агресивного угруповання у формах орди, улусу, царства, імперії, союзу чи так званої федерації.

Мартін Гайдеггер у своєму «Листі про гуманізм», перекладеному українською мовою проф. А.В. Фурманом, відзначає, що в епоху римської республіки вперше була продумана і поставлена як мета «humanitas»: «Людська людина», homo humanus, котра протиставляє себе «варварській людині», homo barbarous [1, с. 54]. Однак ніяких подібних метаформоз у визнанні хоча б наявності, не кажучи вже про міру цінності людського життя особинами, що привласнювали собі перелічені самоназви, виявити досі не вдалось.

Вочевидь місія знищення усіх інших як життєве кредо московитів-росіян протягом попередніх і нинішнього століття відповідає ролі генетичного чинника, призначення якого полягає у добуванні собі поживи найбільш архаїчним способом полювання на інші народи з метою їхнього вбивства для задоволення власних первинних, передусім матеріальних, потреб. Це втілюється в офіційному проголошенні верховною владою Росії протягом століть свого найголовнішого призначення, а саме «збирання» та «прирощування земель» і з цим – майна та інших цінностей анексованих країн і народів.

Фактичною межею між місцями побутування московитів є північно-східні межі етнічного розселення українців, а не Уральські гори, штучно внесені до географічного вжитку в період перетворення Московського улусу на самостійне державне утворення – царство – за прикладом європейських країн з ненажерливим потягом до імперської величі. Причому акти московської держави засвідчують тваринний генетичний потяг тодішніх московитів, успадкований нинішніми росіянами, до вбивств, крадіжок і вихвалень своєї підлоти. Зокрема, це виконання указу московського царя щодо тотальних убивств «литовських людей», спалювання дотла тогочасних міст Слуцька, Клецька, Слоніма, Миші, Новиши, Столовичів, Миру, багатьох сіл та інших поселень Литовської Держави московитами:

«...І за твоїм державним указом вийшли ми з-під Слуцька зі всіма твоїми державними зкінними і пішими людьми до Слоніма 26 серпня. А йдучи дорогою, ми палили по обидві сторони села і хутори, і хліб, і сіно, і всілякі кінські корми, й людей убивали, і в полон брали, і розоряли зовсім без залишку, і розоряти посилали... щастям твоїм державні озброєні люди ... в місто Клецьк в'їхали ... і твої державні люди у Клецьку в місті і навколо литовських людей вбили всіх; і містечко Мишь випалили і зовсім розорили без залишку... Долгоруков... і ... Ізмайлов, йдучи із Новомиші до мене до Клецька... заходили до містечка Столовичі, і ... містечко Столовичі порубали, і зовсім розорили без залишку... А за твоїм державним указом наказав я товаришам своїм... від Клецька йти війною до Слоніма живими і невоєваними місцями різними дорогами; і наказував їм ті місця воювати, і людей вбивати, і в полон брати, і села, і хутори, і хліб, і сіно і всілякі кінські корми палити, і зовсім без залишку розорювати... І за твоїм державним... наказом, товариші мої... місто Мир та інші міста, і села, і хутори по різних дорогах... зовсім розорювали без залишку. Місто Слонім і слободи, і Журавицький уніатський монастир, кам'яне місто, і біля Журавицького монастиря слободи ... випалили. І багато міст, і сіл, і хуторів, і за Слонім верст по 20 і більше, випалили і розорили... А назад від Слоніму йшли товариші мої іншими різними дорогами житловими і невоєваними місцями, і ті місця також завойовували і палили, і людей вбивали...» (Акты московского государства. Т. 2. СПб., 1894. Отписка боярина и воеводы кн. Алексея Трубецкого о нескольких победах над литовскими людьми, и о взятии и сожжении нескольких литовских городов, и государева грамота с похвалою боярам 1655 г. №717-й. С. 437-439).

Нині мало хто в Європі згадує більш як трьохсотлітню Батуринську трагедію України, коли 2 листопада 1708 року московські війська захопили і знищили українську столицю гетьмана Мазепи – місто Батурин. Були зарізані всі мешканці міста, незалежно від віку і статі – дитячі обпалені кістки стирчали із залишків знищених будівель Батурина, що їх ми спостерігали під час реконструкції спаленого міста у 2006 – 2010 роках. Загинуло 15 тис. батуринців – дорослих і дітей. Саме місто було пограбоване, у тому числі і православні храми, а потім спалене, а церкви знищені.

Тогочасні європейські газети так називали московські злочини у Батурині: «Страшна різанина», «Вся Україна у крові», «Жінки і діти на вістрях шабель». З цими назвами виходили провідні газети Франції «Gazette de France», «Paris Gazette», «Lettres Historique», «Mercure historique», «Clef du Cabinet». Газети свідчили, що московський цар страшний і жадібний до крові в Україні, а всі мешканці Батурина, незважаючи на вік і стать, вирізані, як це наказують нелюдські звичаї москвитів.

Чому росіяни знищують усе на своєму шляху?

Тотальне знищення росіянами цивільної і соціальної інфраструктури України, з одного боку, підтверджує втілення їхньої спадкоємної *андрофагії*, зафіксованої в історичних джерелах, а з іншого – вказує на кочовий євразійський поклик від Владивостока до Лісабона, на який на підставі емпіричних спостережень звернула увагу в одному зі своїх інтерв'ю (*Фабрика новин*) заступниця Міністра оборони України Ганна Маляр: «Є припущення: вони знищують інфраструктуру цивільну і соціальну, тому що вона їх не цікавить, адже у них плани використати територію України як плацдарм, щоби рухатися далі. Швидше за все – це не кінцева мета, і якщо зараз не зупинити Путіна всім світом, він піде з території України війною на європейський світ».

Отож постійні ракетні та артилерійські обстріли, авіаційні бомбардування, дистанційне мінування соціальної інфраструктури міст і сіл України перешкоджає базовим потребам цивільних мешканців, але насамперед загрожує їхньому життю. Створені вибухами вирви і завали, а також заборонені чинними міжнародними конвенціями міни уповільненої дії, які чекають на детонацію протягом багатьох днів, так звані «міни-розтяжки», російські замуфльовані міни під різні предмети, змушують уживати особливих заходів для збереження життів. При цьому відкриті простори є особливо небезпечні для виживання, оскільки дають змогу російським артилеристам і пілотам бомбардувальної авіації наводити за допомогою безпілотників ствольну або ракетну артилерію, авіаційне бомбардування на живі мішені.

Таким чином росіяни роблять землі України непридатними для життя, що засвідчує їхній

головний намір – знищення усієї української нації, а відтак *учинення злочину геноциду*, оскільки подальше проживання українців на цих територіях не передбачається.

Беззахисними є ті, хто не повністю розуміє воєнну ситуацію

До незрілих належать люди з обмеженим розумінням воєнної ситуації, хоча неповне її осягнення властиве будь-якій дорослій особистості, тому що перебіг російської військової агресії є, по-перше, неприйнятним злочином і, по-друге, дисонує всьому попередньому життєвому досвіду. До війни як до процесу людинобвиства неможливо пристосуватись, оскільки кожне нове вбивство наближає знищення усіх, хто ще живий, разом із набутим ними раніше ковітальним досвідом.

Психіка, як відомо, – це чутливий сторож фізичного існування кожної живої істоти як на нашій планеті, так і в усіх закутках космосу, де існують достатні умови для розвитку життя. Війна як процес заподіяння смерті усім живим істотам зумовлює виникнення у людей, тварин, птахів, комах та інших носіїв життя специфічних реакцій за загрозу власному існуванню. Це стосується насамперед здорових функційних станів психіки людини і має свої особливості в дитячому віці.

У дорослих і дітей без встановленої інвалідності за хронічним психічним захворюванням, так і для осіб з названою інвалідністю, клінічні обстеження засвідчують зростання кількості випадків *психічної травматизації* та їх наслідків, що охоплюють появу стресових розладів, тривожних й особливо панічних станів та фобій, узалежнень, депресії, а також психотичних симптомів, включаючи їх параноїдні, шизоїдні, дисоціальні, істероїдні, ананкастичні та інші вияви.

Тривале воєнне повсякдення впливає на посилення, розширення і поглиблення взаємозв'язків між стресом і розладами особистості, на збільшення кількості пацієнтів з комплексним посттравматичним стресовим розладом (ПТСР) та аналогічними відтермінованими розладами. Серед мирного населення, військових і медичних працівників збільшується кількість типових воєнних травм – черепно-мозкових, поранень різних ділянок тіла і виникнення пов'язаних з ними фантомних болей, станів емоційної нестабільності та виснаження. Психічна травматизація охоплює

широке коло людей, серед яких найбільш схильними до прояву несприятливих наслідків для психічного здоров'я у майбутньому є діти і підлітки.

Обмеження розумінневого поля та фізичних можливостей притаманні найбільш вразливим категоріям населення, до яких належать і неповнолітні, й особи з обмеженими спроможностями внаслідок інвалідності. Воєнні дії призводять до переходу з однієї категорії в іншу, тобто до інвалідизації як дорослих, так і дітей без розрізнення віку і статі.

Російська ідея знищення українських дітей

Воєнне знищення дітей та молоді в Україні передбачене як проголошеними імперськими цілями війни Росії проти Української держави та українського народу, так і варварською практикою її ведення. Названі цілі денацифікації та демілітаризації позначають російське розуміння знищення будь-якого народу, який не належить до російського. Тут маркером є російська мова (денацифікація), а способом – військове придушення опору надуманого ворога (демілітаризація). Рашійська ідея про те, що Росія закінчується там, де закінчується російська мова, на практиці означає, що кордони РФ не закінчуються ніде, оскільки російські загарбники є кочівниками на всіх доступних їм просторах Євразії, де їм періодично щастить не наражатися на рішучий військовий опір.

У ставленні до людей будь-яких інших національностей, крім російського народу, росіяни ставили і сьогодні ставлять собі за мету знищити, передусім найбільш вразливі верстви, які розглядаються одночасно і як обуза в ході війни, і як небажані свідки воєнних злочинів, і як непотріб, який неможливо використати ніяким іншим чином, крім задоволення сексуальних потягів, садистської компенсації власної особистісної неповноцінності та наживи пограбування. До цих верств насамперед належать діти, жінки і люди з обмеженими можливостями. Настанова про те, що для перемоги над Україною росіяни зобов'язані знищити українських дітей, не має єдиного автора, оскільки практично втілюється російськими загарбниками без винятків, які потребують свого окремого вивчення як дія всупереч загальному правилу. Цим самим росіяни реалізують близьку і зрозумілу для кожного практичну ідею «повної зачистки ворожої для них нації» як єдиного їхнього шансу.

Наміри знищення всіх українських дітей особливо виразно висловлювались і пропагувались одним з найвідоміших російських письменників Захаром Прилепіним, справжнє ім'я якого – Євген Миколайович Прилепін. Але він відомий також як Євген Лавлінський – депутат Державної думи Російської Федерації, лауреат премії Уряду Росії в галузі культури і ряду інших премій, чії твори видавалися англійською, німецькою, французькою, італійською, китайською, данською, норвезькою, польською, болгарською, румунською, вірменською мовами. Цей російський письменник із 2014 року в складі збройних формувань особисто брав участь у війні проти України. Фотографія та оригінал заклику Захара Прилепіна до вбивства українських дітей наведено у соцмережах. Його основний зміст такий: **«Для перемоги над Україною ми повинні ЗНИЩИТИ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ. Тільки повна зачистка нації! Це – єдиний шанс».**

Росіяни як спадкоємці кочівників, призначення яких полягає у систематичних кочових розбоях, вбивствах і пограбуваннях, протягом останнього тисячоліття відомої історії достатньо виразно виявили своє криваве ество, яке перевершує всі відомі своєю жорстокістю війни і воєнні зіткнення інших народів планети. Це призначення росіян у XIX – XX століттях втілювалось в ідеї панмонголізму: Європа буде знищена новою, православною ордою, яка є бичем Божим за гріхи Заходу, які полягають у двох нав'язуваних ним цінностях – у християнстві та у правах людини. Особливий шлях Росії – євразійський, покликаний, знищивши Захід, створити свою імперію від Владивостока до Лісабона. Дані багатьох опитувань російських громадян свідчать про зростання індексу схвалення ними війни заради знищення всіх українців і повного завоювання їхньої території.

Люди з обмеженим розумінням воєнної ситуації

Незрілі дорослі люди – це ті, хто обмежено розуміє теперішню воєнну ситуацію. Звісно, що неповне її осягнення властиве будь-якій особі, оскільки кожна є неповторна, але з типовими, узвичаєними поглядами, що відповідають її попередньому життєвому досвіду.

Психіка – чутливий барометр фізичного існування кожного живої істоти на планеті Земля. Очевидно, що ситуація війни в Україні впливає на посилення, розширення і поглиб-

лення взаємозв'язків між стресом і розладами особистості, на збільшення кількості пацієнтів з комплексним та відтермінованим ПТСР. Серед мирного населення, військових і медичних працівників збільшується кількість різноманітних воєнних травм – черепно-мозкових, поранень різних ділянок тіла і виникнення пов'язаних з ними фантомних болей, станів емоційної нестабільності та виснаження. Психічна травматизація охоплює широке коло населення, серед яких найбільш схильними до прояву несприятливих наслідків для психічного здоров'я є діти, підлітки та особи з обмеженими можливостями внаслідок інвалідності.

Воєнні переживання української молоді

Ми звернулись до молодих людей у віці 15 – 19 років з проханням розповісти про свої переживання внаслідок військового нападу РФ на Україну, починаючи з 2014 року, і широкомасштабного масованого вторгнення 24 лютого 2022. У письмовій формі треба було відповісти на єдине запитання: «Ваше самопочуття і переживання внаслідок перенесених воєнних подій». Відгукнулись із відповіддю 117 молодих людей з міст Вишневе, Ворзель, Броварі, Тетіїв, Фастів, Вишгород, Бориспіль, Обухів, селища Горностайпіль Вишгородського району, сіл Білогородка, Петропавлівська Борщагівка, Софіївська Борщагівка, Дмитрівка, селища Коцюбинське Бучанського району, сіл Олізарівка, Нові Петрівці, Старі Петрівці Вишгородського району Київської області, міст Лубни Полтавської області, Мелітополь Запорізької області, Ромни Сумської області, Новомиргород Кіровоградської області, Коростень, Звягель Житомирської області, селищ Веселинове Вознесенського району Миколаївської області, Короп Новгород-Сіверського району Чернігівської області, Смоліне Новоукраїнського району Кіровоградської області, Ставище Білоцерківського району Київської області, Асканія-Нова Каховського району Херсонської області, сіл Риботин Новгород-Сіверського району Чернігівської області, Боложівка Кременецького району Тернопільської області, Новогорівка Токмацького району Запорізької області, Ободівка Гайсинського району Вінницької області, міст Києва, Херсона, Миколаєва, Черкас, Луганська. Серед опитаної молоді 116 або 99,2% належали до своєї батьківсько-материнської родини і мешкали з батьками, а 1 молода особа, або 0,85 % мешка-

ла у самостійно створеній сім'ї. Близько третини молодих сімей змушені були переміщуватись або евакуююватись у межах України або за її кордон унаслідок наступу російських військ. Автори розповідей погодились надати свідчення про пережите нашому журналу, зберігаючи вживання своїх імен і прізвищ.

Так, до прикладу, 17-річна Марта Гавриленко з міста Бердичева Житомирської області розповіла: «Війна зачепила нашу родину набагато раніше, ще десять років тому в 2014 році... Чесно кажучи, той період я не зовсім пам'ятаю, мені було всього сім років і все, що відбувалося, я знала та чула лише від мами і вітчима. Все, що я пам'ятаю, це те, що мій вітчим був змушений піти в АТО, мамі не хотілось відпускати його, а я мала ще зовсім не розуміла, куди він повинен піти... Згадую, як ми з мамою ходили до нашої міської військової частини, щоб інколи, коли була можливість, передати йому якісь речі. Було дуже тяжко у фінансовому плані, моя мама тоді працювала на ринку продавцем взуття й отримувала зовсім мізерні гроші. Окрім того, що треба було повністю одягнути та підготувати вітчима до АТО, потрібні були ще гроші на моє навчання й на наше з мамою проживання. Отож той час я пам'ятаю якимись уривками: Майдан, вітчиму потрібно йти в АТО, фінансові проблеми, нервові зриви у мами, передачки вітчиму та його приїзд вже додому. Більше я по суті не можу розповісти нічого, окрім того, що вітчим оповідав мені якісь історії після свого приїзду про те, що було там, де був він... Ті історії я, на жаль, уже не пам'ятаю. Але тепер дуже захотіла знову послухати».

17-річна Марія Гончар із села Білогородка Київської області розповіла: «24 лютого 2022 року мій день почався о 5:15 від великої кількості повідомлень від мого хлопця, який прокинувся від двох вибухів на іншому кінці Києва. Ще нічого не усвідомлюючи, я почала дуже сильно сварити людей: «Чому люди не розуміють, що у такій ситуації, ну ніяк не можна щось підривати?», на що почула слова про те, що це були точно не феєрверки. Інформації в Інтернеті ще не було. За два дні до того я плакала через повідомлення від хлопця, що його сім'я прийняла рішення якомога швидше їхати з Києва. Ще через день я хвора провела з ним весь день, поспала дві години, і от, я встаю з ліжка з температурою 38,5, а ще через пів години лягаю на підлогу від свисту першої ракети. Я погано пам'ятаю, про що думала, просто мовчки збирала речі та не вірила, що це все зі мною і це не жарг. На той момент батьки, на плечі яких ліг важкий вибір, вирішили, що безпечніше буде поїхати за місто – у село Озера, що під Гостомелем. Це, як потім з'ясувалося, була велика помилка.

Нас було 11 людей: наша сім'я, сім'я брата тата та бабуся з дідусем. Страшно стало ще тоді, коли тато завів нас і терміново поїхав на роботу, оскільки в нього на станції технічного обслуговування стояли машини людей, і вони з командою за день усе поремонтували, щоб люди могли виїхати. Тато встиг повернутись, але поки його не було, стан тільки погіршився. Від злітних смуг «Антонова» мене відділяв лише один кілометр. 20 гелікоптерів над головою, купа ракет та вибухів.

На ранок 25 лютого все село було вже під окупацією.

Занадто багато подій, які вплинули на мене: жах, який охоплював кожну секунду, поки колона розміром у 400 одиниць бойової техніки проїжджала за воротами нашого двору, ще гірше – напруження, коли колона зупиняється, і ти не можеш знати, яка наступна дія, чи поїдуть вони далі, чи підуть по хатах людей? Відчуття провини за те, що такі не змогла зупинити батьків по дорозі сюди і того, що ми потягнули за собою всю родину. Страх, коли не роздумуючи, затулила собою молодших братів, коли вже під окупацією нам постукали у вікно, біль за те, що вони ще діти й не заслуговують на таке дитинство, щоденні прильоти, танки на городі, жерло хоч одного з яких було стабільно направлене на нас, відсутність зв'язку, ведення воєнного щоденника, який досі існує та описує всі два тижні окупації, щоденні прильоти. Ми намагались удавати, що все буде добре, пили чай, грали в шахи та карти вечорами, читали, готували їжу, жартували, але це не те, що викарбовується у пам'яті як жах. Наразі я відчуваю тільки лють і жалість за на той момент занадто маленьку Машу, яка провела свій день народження з думками про те, що, можливо, це останній день народження у її житті, про те, як мама плакала зранку, тому що в її дитини цей день має бути саме таким, про те, як пропав мій двоюрідний дядько, якого в мій день народження викрали у центрі села, хоча ще декілька годин тому ми ділили один стіл. Зараз ця людина вже не з нами, і хоча за все своє життя він не був кращим батьком, багато пив, розлучився з дружиною, війна показала його іншим: з початку війни з ним жив його батько (мій двоюрідний дідусь), я вперше побачила, як вони обійнялися і поговорили, і я вдячна за це.

Найбільше на мене вплинуло рішення їхати: 10 березня мали організувати коридор до Бучі, але на ранок, коли всі речі були вже зібрані, цього не сталося. Цей день я пам'ятаю краще за все, я писала всі номери телефонів і дані на папірцях з думкою, що більше ніколи їх не перечитаю, жінки з дітьми малювали плакати з написами "Діти", рвали постільну білизну та робили білі прапори і пов'язки, які й досі я бережу у себе разом із папірцями.

Я пам'ятаю слова дідуся про те, що він не поїде з батьківської хати, пам'ятаю мовчазну думу всієї сім'ї, яку так ніхто у той день і не озвучив; думку про те, що, якщо ми не спробуємо вийхати, то на нас просто ляже дах; думку про те, що ми всі не доїдемо; свій крик після слів тата до мами: «Якщо щось станеться у дорозі з дітьми, ти готова взяти цю відповідальність?», а також про те, що я просто хочу жити. Мабуть, я ніколи не зрозумію, як із цим жити, як жити з думкою про тих, кого зі мною нема і більше не буде; про те, що колону до нас та колону після нас було розстріляно і ніхто не вижив; як жити зі спогадами про те, що на першому російському блокпосту солдат, дивлячись мені у вічі та тримаючи автомат біля мого скла просто сказав: «Звініте, ми не знаємо?»

Розповідь 15-річної Єлизавети Дінул з Києва охоплює сумніви і переживання останнього передвоєнного дня: «23 лютого 2022 року ранок почався не з кави, а з тягучого почуття замішання та безвиході. Вже близько місяця я мучилася від панічних новин, що передікали війну в Україні. Неохоче поснідавши, я почала збиратися до школи. Перебираючи підручники та зошити до сьогоднішніх занять, я не могла думати ні про що інше, як про найближче майбутнє, що не віщувало нічого

доброго для мене, моєї родини та країни. Ці думки вганяли мене в тугу і депресію, і похід до школи обіцяв звільнення від них.

Прийшовши до школи, я сподівалася забути про нескінченні завдання і заняття, однак і тут я не знайшла спокою. Клас розділився на два табори. Одні однокласники твердили, що російські військові навчання на кордоні лише гра м'язами й ніхто у здоровому глузді не починатиме війну, надворі ж двадцять перше століття. Інші ж говорили: «Немає сумнівів, війни бути. Також її пророкують американські експерти та військові аналітики».

Наприкінці навчального дня у мене в голові їхні голоси змішалися в ураган жаху та невизначеності. Нарешті, вирвавшись із цього оплоту жаху, я прийшла додому. Моральних та фізичних сил уже не було, і не дивлячись на прохання матері допомогти їй по дому та не виконавши домашнє завдання, я лягла спати. На подив, думки про намічену погану оцінку через невиконане домашнє завдання допомогли мені відволіктися, і я спокійно заснула міцним сном.

24 лютого 2022 року о 6 годині ранку несподівано для мене, мама, яка не вставала раніше 8, увірвалася до моєї кімнати вся в сльозах та істеричі. Вона нерозбірливо щось говорила, і я з просоння не могла розібрати жодного слова. Однак наступні слова я запам'ятала на все життя: «Почалася війна, треба збирати речі та їхати». На подив для себе, я відреагувала на цю новину досить спокійно. Чи то зіграло свою роль емоційне вигоряння, чи то у глибині душі я вважала війну неминучою і готувалася до її початку. Так чи інакше, їхати мені зовсім не хотілося. Я не могла й уявити, що так легко покину свій рідний та улюблений будинок. І поки я роздумувала над цією думкою, мама встигла заспокоїтися, вона сіла в нашої вітальні та покликала мене. Ми довго обговорювали наші подальші дії, перебираючи безліч варіантів та рішень. Але із самого початку цієї розмови ми вже знали, чим вона закінчилася: їхати нам за великим рахунком і нікуди, віддалені звуки вибухів нас не дуже турбували, тому ми вирішили залишитися вдома. Ми були раді цьому рішення, оскільки обидві не хотіли його покинути. Після розмови ми негайно побігли в магазин, щоб закупитися всім необхідним. Люди неспокійно й квапливо ходили вулицями, інколи озиралося у чисте небо. Цілі сім'ї вантажили речі у свої машини та виїжджали якомога далі звідси. Підійшовши до магазину, ми виявили, що не тільки у нас різко з'явилася термінова потреба у продуктах. Вся «Фора» була заповнена відвідувачами, котрі панікували. Ми швидко завантажили з дивом знайдений візок продукти та речі першої потреби. Ми були готові розплачуватися. На касі була величезна черга, що тягнулася аж до далеких стелажів. Півтори години ми стояли в ній, спостерігаючи за людьми. Деякі вантажили стільки їжі, що, мабуть, їм би вистачило на місяць, інші ж невдоволено кидали свої продукти і йшли, виявивши, що банківські картки перестали працювати. Нарешті ми оплатили свої продукти й потягли їх додому. Поголовна паніка та дезорієнтація, ось що мене здивувало у людях. Попри місяць натяків та підготовки до цієї війни, більшість не могла й повірити, що вона розпочнеться»

Імперські наміри тотального знищення всіх інших націй, сформульована і оприлюднена як мета російської

війни проти українців закономірно призвели до зростання природної захисної реакції самоідентифікації, як це відбувалось у трагічні періоди гострої потреби в обстоюванні права на життя кожного поляка, єврея, француза і притомної людини будь-якої іншої нації. Перед смертю на гладіаторській арені у полонених римлянами німців яскраво поставала у тьмянічій свідомості німецька вітчизна, звідки вони були обернуті на рабство. Єврейський психолог Лев Виготський, обґрунтовуючи у своїх записниках життєву потребу євреїв у створенні власної держави, описував випадки вбивства єврея євреєм на фронтах Першої світової війни, оскільки вони змушені були вмирати за інтереси чужих їм держав і відповідних націй.

Свої відчуття опитаний нами 17-річний юнак Іван Доценко висловив так: «Я намагаюсь згадати ті перші дні, коли моє життя змінилося безповоротно. Не пам'ятаю. Бачу тільки мамині очі і чую її слова: «Синку – війна». Спочатку не зрозумів, не второпав. Серце не приймало, розум не осягав, душа торопіла. Що ти кажеш, мамо? Не може бути війни, там наші друзі, там є далекі родичі. Це не може бути. Це не може статися. Сталось. Коли почув перші вибухи, коли війська вже ворога, а не сусіда, підійшли до Києва, то моє серце стало каменем, душа посивіла, розум охолов. Пройшло багато часу. Пройшла вічність, не те, що доба. Серце – «тук-тук», душа – «я тут», розум – «тримайся». Я відчув себе нового, іншого. Українець. Я не просто людина. Я – Українець.

Я з дитинства слухав мамині казки, читав багато книжок російською, засинав під мамині пісні. Вона співала багато українських пісень. Я їх дуже любив. Проте у сім'ї ми розмовляли російською... І ось тепер усе змінилося. Я – Українець. І перше, що я зробив, – заговорив українською. Мені було дуже легко це зробити. Закінчив 11 класів під виттям тривоги. Випускний – дистанційно. Вступив у два заклади вищої освіти. І все це під черговим виттям тривоги та ударами ракет по улюбленому місту. Було страшно. І досі страшно. Але з кожним днем у мене більше впевненості у своїй національній гордості. Ми переможемо. Я тут, на своїй землі. Я – Українець.

Пишу під виття тривоги. Пам'ятаю, я – Українець!

17-річний Артем Ємець із Києва повідомив: «Я спокійно спав, і тут собака моєї сестри загавкав і розбудив мене. Я почув якісь вибухи, але я подумав, що це якісь люди запускають феєрверки або петарди. Раніше в нас це доволі часто відбувалось. Але вибухи не припинялися. Пізніше я зрозумів, що це московські ракети. Мені написали повідомлення батьки на телефон, а також двоє моїх друзів. Я дуже радий, що в мене є такі чудові друзі. Вже вдень було видно танки, але не було зрозуміло, чи вони ворожі, чи українські».

18-річна Христина Іванченко з міста Нова Каховка розповіла: «Ми з чоловіком жили в мирному місті Нова Каховка, в нас була своя квартира, дача на березі річки Дніпро біля Каховської ГЕС. Також у місті жила мама чоловіка, з якою ми гарно спілкувались і в нас все було добре до 24.02.2022 року, поки війна не постукала нам у двері... Вранці ми прокинулися, але не як зазвичай від будильника, а від вибухів, як би сумно це не було. Нам дзвонить мама чоловіка вся на нервах, і каже, що в нас по місту їздять танки та БТР із російськими прапора-

ми. Це прозвучало настільки страшно, що від цих слів мене зателіпало, і я почала плакати. Чоловік намагався мене заспокоїти, але мені в цей момент було дуже важко на душі: я не знала, як нам жити далі. Через деякий час нас почали бомбардувати, обстрілювати з різних видів артилерії і це було дуже страшно. Ми, не довго думаючи, зібралися, заїхали за мамою чоловіка та поїхали на дачу, де був хоч якийсь підвал. Зібрали і ми і вона всю їжу, яка була в нас вдома, і поїхали. Їхали дуже швидко на ту дачу всі на нервах, але доїхали добре.

Там жили дуже довго, але їжа дуже швидко закінчилась, і тому ми вирішили повернутися додому, а маму чоловіка забрати до себе. Невдовзі мені сказали, що потрібно повертатися на роботу, адже я працювала медсестрою в міській лікарні. І нам доводилося загарбників лікувати та годувати, а вони нам могли загрожувати, якщо ми відмовлялись виконувати їхні доручення. Так вони згвалтували мою колегу. Про це довгий час ніхто не знав, але потім вона розповіла цю страшну історію, а я аж заплакала із жалю до неї.

Проживши сім місяців під окупацією, мене чоловік змусив виїхати до Кривого Рогу, де жила моя мама, і саме до неї я й поїхала. В той день, коли я мала їхати гуманітарним коридором, я прийшла на зупинку, де стояли люди, які також хотіли виїхати. Коли прибув автобус, у нього сіло багато людей, а на мене та ще на декількох людей не вистачало місця. Нам призначили поїздку наступного дня, і я погодилась. А наступного разу я прийшла однією із перших, тому добралася додому в Кривий Ріг. Дорога була дуже довга та важка: велика кількість блокпостів, постійні перевірки телефонів, також навколо вибухи, було страшно. Також, як я дізналася пізніше, той автобус, яким я мала їхати раніше, розстріляли російські окупанти. Тому я собі подумала: «Мене врятувало те, що мені не вистачило місця».

Про перебування в окупації свідчить 16-річна Вероніка Клокун: «Я спала, а мій дядько прийшов мене будити, щоб сказати, що почалася війна. А я йому не повірила, бо він такий, що любить пожартувати, але минає дві-три секунди і я чую вибух. Я зрозуміла, що це вже не жарти. У мене почалася дуже велика паніка, я дуже сильно нервувала, адже переживала за своїх рідних, які перебували в іншому місці. Крім того, мама дуже нервувала та сама не могла нічого зрозуміти, тому що все почалося дуже різко. До того ж у мами є ще три маленькі дитини, яких вона не могла залишити просто так у квартирі. Ми дізналися про те, що в нашому будинку є підвал, але він був не дуже надійний. Але на той момент ми не могли думати про щось інше – головне сховатися. Тому ми спустилися до підвалу і там пробули три дні. Повітря там було жакливе, але були дошки, на яких ми спали. Щоночі і кожного ранку ми чули, як воно гупає, а я дуже сильно переживала, щоб не прилетіло в наш будинок, піла багато заспокоїливих, не один раз втрачала свідомість, бо дуже сильно переживала.

В магазинах їжі зовсім не було і ми їли те, що позалишалось. На другий день переховування у підвалі нам сказали, що росіяни бігають нашим містом, вриваються у квартири і розстрілюють усіх. Після цієї звістки почалася дуже велика паніка, а я просто не знала, що мені робити і куди діватися. Ми замкнули двері так, щоб точно ніхто не увійшов, та придумали ключове слово, яке знали всі, хто перебував у підвалі. І з нами було

багато маленьких дітей і вагітних жінок, які також вельми сильно переживали. Минуло три дні, і всі почали виходити з підвалу, розуміючи, що з тим повітрям, яке там, довго не пробудеш. Ми повернулися додому. Вдома не було ні світла, ані опалення: було дуже холодно, щоразу, коли були вибухи, ми бігли в коридор».

Переживання на межі життя і смерті відтворює і 17-річна Юлія Косерик: «Напередодні двадцять четвертого лютого абсолютно все було просякнуто війною. Це слово лунало скрізь, усі про це говорили, всі застерігали і, зважаючи на мою хронічну тривожність, я не могла не перейматися через це. Власне двадцять третього лютого, пізно ввечері, ми з мамою сиділи на кухні й обговорювали саме це, вночі того ж дня я бачила сон із війною, він був віщий, тому що вже о п'ятій ранку мене розбудила мама зі страшними словами: «Почалась війна, ми їдемо до дідуся з бабусею». Все, що я взяла із собою тоді, – теплі речі, кота, зарядні пристрої, коробку з дрібницями, які дарував мені хлопець за час наших стосунків. І ми вирушили туди, куди не варто було їхати – у село Стомянка, що біля Ірпеня, – там живуть мої бабуся і дідусь...

Описати словами неможливо мій стан того дня. Війна була для мене найбільшим страхом у житті. Ще у школі під час уроків історії я не могла уявити, як люди жили у повсякденні війни, я боялась однієї лише думки про це. І ось цей найбільший страх прийшов до мене, прямо на поріг, у мій дім. Горе, страх, холод, біль – ось що для мене двадцять четвертого лютого дві тисячі двадцять другого року.

Ми провели в селі Стоянці десять днів із першого ж дня повномасштабного вторгнення. Це найдовші десять днів у моєму житті, і наймоготрошніші. Я, звісно, не можу це порівняти з тим жахом, який переживали люди в Бучі та Ірпені. Звичайно, мені пощастило лишитись живою і не потрапити в окупацію. Проте для мене це найбільший страх і стрес, який я переживала на мій досить скромний вік. Через сильний стрес усі ці десять днів я не могла їсти взагалі, а якщо щось і їла, то нудило, втратила шість кілограмів, не могла спати, мене трусило від страху кожні кілька хвилин.

Ми з родиною провели у підвалі сусідів без світла кілька днів. Під обстрілами ще кілька днів. Я боялась увесь час, безперервно читала новини, постійно з тремтливими руками. Систематично дзвонила хлопцю і друзям, щоб заспокоїлись. З кожним днем обстріли були все ближче і ближче до нас. Не було надії, що це закінчиться скоро, була надія на зелений коридор та евакуацію. Але ж ні, вони обстрілюють машини, вбивають мирних, які тікають, вони не дають шансів вижити. Мільйон історій про розстріляних сусідів по дорозі, тисячі історій про зниклих безвісти, це все лякало і змушувало ще лишатись там.

«Мам, я не хочу помирати, будь ласка, давай їхати звідси поки не пізно», – казала я це мамі кожен день. Це було найважче – вирішити їхати, тікати в невідомість. Проте виходу не було, я була на грані зриву, моя сестра Аля захворіла, ситуація ставала все гірше, а обстрілів було більше і більше. І от шостого березня я бачу у вікні величезну колону машин, які виїжджають з нашого села на великій швидкості. Це був найкращий час, щоб тікати, – тоді було затишшя. В той же день до нас у дім

прийшов сусід і повідомив нам, що він буде пробувати виїжджати зі своєю дружиною і сином. Звичайно ж я, мама і Аля вирішуємо їхати на своїй машині разом з ними. Ми проклали на мапі, на нашу думку, найбезпечніший маршрут зі Стомянки, підготували пелюшки та бинти на випадок поранень і такі вирушили. Нас проводжали бабуся з дідусем, плачучи, бо не знали чи ми ще зустрінемося. На шаленій швидкості, з тремтячим серцем, ми мчали крізь ліс і блокпости. Ми їхали, як скажені, чуючи віддалені вибухи. Кілька хвилин, які тягнулись вічність, і ми в безпеці. Цілі, живі, здорові, без поранень. Щасливі і зі сльозами на очах ми виїхали з Києва. Прямували майже без зупинок до Вінниці, а далі – за кордон. Не забуду ніколи те відчуття полегшення, коли ми виїхали з Києва, зупинились у Білій Церкві, вибігли з машини, обіймались з сусідами і знову плакали. Наступного дня бабуся і дідусь також виїхали за нами, тією ж дорогою. А ще через день на тій дорозі вже стояли розстріляні машини: блокпост більше не був українським, окупанти захопили його. Ми виїхали дуже вчасно, і все завдяки моїй хоробрій мамі, вона мій янгол-охоронець.»

«24 лютого, – написала 18-річна Світлана Марценюк, – я не могла повірити, що це правда. Чути вибухи, паніку, порожні магазини. Я перебувала у селі Нові Петрівці Вишгородського району. В перший день літали гелікоптери над дахами, видно було, як летять ракети, чути вибухи. Що буде далі, невідомо. Пізніше я поїхала в Тернопіль. На залізничному вокзалі тисячі людей їдуть, не знаючи куди. У потязі люди сиділи на підлозі.

В Тернополі, у селищі Козова, я жила із сім'єю з Харкова, які втратили все, що мали. Потім я вирушила до Риги, і влітку повернулася. Протягом усього часу війни я бачила «Гради» і чула вибухи, спостерігала, як збивали ракети. Пережила розлуку з близькими, час, коли не було світла і зв'язку, і чула безліч історій від знайомих про те, як змінилося їхнє життя, що розбило моє серце.

Моя сусідка поїхала в Димер до батьків, де була під окупацією. Зв'язку з нею не було. Друг втратив будинок, де жило сім-вісім родин, і загинув дворічний хлопчик. Знайома, яку я давно не бачила, опинилася в Маріуполі, була вагітною. Її вивезли на територію терористів, де вона народила синопка у жахливих умовах і ледве втекла звідти. Багато знайомих, на жаль, ніколи вже не побачу. Життя змінилося після початку повномасштабної війни, змінилися цінності, мрії і кожен з нас уже ніколи не буде таким, як раніше.»

Розповіді молодих людей про власні травматичні воєнні переживання багатомірні, неповторні і нескінченні в безмежжі воєнних наслідків для кожної людини, якій пощастило зберегти своє життя. Ми зберігаємо імена і прізвища всіх авторів розповідей, які свідомі того, що оприлюднення їхніх вражень послужить майбутньому розумінню загроз і небезпек для української і кожної нації сучасного та майбутнього світу, яка належить до завойовницького московського конгломерату обману, насильства і знищення усього живого на своєму шляху до світового панування.

Вчинок спільного мислення Європи, або коли цю статтю вже було написано

Після початку повномасштабного російського нападу на Україну 2022 року з метою знищення українців (їхньої денацифікації, тобто позбавлення життя усїєї нації) ми неодноразово надавали дослідницькі свідчення російського геноциду у багатьох наукових періодичних виданнях світу, привертаючи увагу колег з інших країн до злочинів росіян та їх наслідків. Це, зокрема, дослідження, невідкладно виконані й опубліковані у США: «Обсесивно-компульсивні розлади очікування смерті як наслідок воєнного геноциду українського населення» [2], «Реабілітація дітей та підлітків з девіантною поведінкою і неврозподібними псевдоневрастенічними станами резидуально-органічної генези» [3], «Стійкість українського суспільства до опору російському геноциду» [4]; в Україні: «Українські діти і молодь у прицілах російського геноциду» [5], «Російський тероризм у великих містах: київське дослідження» [6], «Оцінка імунологічних показників у дітей з розладами поведінки внаслідок перинатальних цереброваскулярних уражень» [7], «Воєнні страждання в експертно-психологічних обстеженнях» [8], «Завдана війною моральна шкода особистості та її психологічна експертиза» [9], у Польщі: «Російська агресія в Україні та становище людей з обмеженими можливостями» [10], «Медико-соціальна та психологічна модель реабілітації дітей з невротичними розладами, які перебувають у прийомних сім'ях в умовах соціального стресу» (про українських дітей-біженців від російського геноциду) [11], в Литві: «Психологія російського геноциду: тотальне знищення беззахисних» [12], в Королівстві Бельгія: «Право на життя» [13], «Ми ніколи не повинні забувати» [14] та ін.

На публікації у США зреагували інші американські наукові журнали пропозиціями про подальше оприлюднення дослідницьких даних у цій сфері. Не маючи змоги відгукнутись на всі запрошення, ми наводимо одне з них, сподіваючись на підтримку наших українських колег: «Шановний доктор С. Болтівець, Вітання від Міжнародного журналу звітів про клінічні випадки та оглядів! Я ціную Ваш професіоналізм та знання після перегляду Вашої опублікованої статті під назвою «Обсесивно-компульсивні розлади очікування смерті внаслідок воєнного геноциду

українського населення» ми ласкаво запрошуємо Вас надати неопубліковані рукописи для публікації в наших майбутніх випусках. Якщо ваш рукопис підготовлений і готовий до подання, надішліть його через нашу онлайн-систему або електронною поштою на адресу info@auctorespublishing.com, вказавши назву журналу. Ваша ствердна відповідь на наше запрошення буде високо оцінена. Ми з нетерпінням чекаємо на Ваше подання. З найкращими побажаннями, Кетрін Хатчінгс, Координатор редакції, Міжнародний журнал звітів про клінічні випадки та оглядів, *International Journal of Clinical Case Reports and Reviews*, ISSN: 2690-4861, Impact Factor: 3.89 Authors Publishing LLC, США.»

Цим самим ми продовжуємо процес ноосферогенезу, який полягає у впливі на суспільну свідомість наукових знань у контексті фундаментальних праць В.І. Вернадського «Наукова думка як планетне явище» і «Кілька слів про ноосферу». Прикладом і фактом сучасного розгортання сфери розумного є ухвалення 29 червня 2024 року резолюції Парламентської асамблеї Організації з безпеки і співробітництва в Європі з визнанням дій росії геноцидом українського народу і необхідності деколонізації РФ. Оскільки резолюція містить заклик створити Спеціальний трибунал для притягнення до відповідальності РФ за злочини, скоєні під час агресивної війни проти України, провести на міжнародному та національному рівнях розслідування масових звірств, убивств, згвалтувань, фаховим обов'язком українських психологів є участь у проведенні судово-психологічних експертиз з визначення грошових розмірів заподіяної моральної (психічної) шкоди для стягнення їх в судовому порядку з цієї терористичної держави та виконавців злочинів. У резолюції підкреслюється необхідність швидкого запуску механізму використання заморожених російських активів на користь України, а країнам ОБСЄ пропонується приєднуватись до Угоди про Міжнародний Реєстр збитків, завданих Україні агресією РФ.

ВИСНОВКИ

1. Терористичне нищення людей з обмеженим розумінням воєнної ситуації, до яких належать діти і підлітки, особи з інтелектуальною недостатністю, хронічними психічними захворюваннями, є однією зі складових російського геноциду українського населення.

Російська стратегія вбивства, зменшуючи кількість живих, багатократно перетворює на інвалідів здорових людей. Нині неможливо визначити кількісні характеристики наслідків російського насильства, оскільки війна проти Європи і її цінностей триває в Україні і, за задумом її зачинателів, має охопити всю Європу, знищуючи або хоча б ушкоджуючи усе її населення. Скалічені безпомічні особи традиційно є засобом для піднесення відчуття вищості і всемогутності московитів-росіян у їхньому власному самосприйманні. Однак скалічення – це лише етап подальшого знищення, подібно до розстрілу інвалідів Другої світової війни на острові Валаам у північній частині Ладозького озера, або хімічного отруєння всіх вивезених з Києва інвалідів у відведених для цієї мети пансіонатах і санаторіях другої половини 40-х років ХХ століття.

2. Трагічні наслідки воєнної травматизації неможливо обмежити рамками лише сучасних поколінь. Як помічено, але ще належно не обґрунтовано, воєнні травми позначаються на усіх трьох найближчих поколіннях і лише четверте начисто позбувається спадкоємних страхів і тривог попередників.

3. Невідкладною потребою протидії московитсько-російському геноциду є науково-дослідна та експертна робота із визначення розміру заподіяної моральної (психічної) шкоди громадянам України та інших держав, особам без громадянства, які постраждали внаслідок або у зв'язку з військовою агресією РФ проти України, створення з цією метою апаратної бази психологічних та психофізіологічних вимірювань функціональних станів постраждалих осіб, надання їм необхідної спеціалізованої психологічної допомоги. Це вкрай важливо незалежно від строків заподіяння душевних страждань, яких фізична особа зазнала у зв'язку із знищенням чи пошкодженням її майна; приниження честі та гідності фізичної особи, а також ділової репутації фізичної або юридичної особи; інших наслідків, пов'язаних із шкодою здоров'ю, життю особи, втратою рідних і близьких, їх депортацією, катуваннями, каліцтвом та іншою заподіяною шкодою.

4. Повномірне визначення актуальних і відкладених наслідків заподіяної моральної (психічної) шкоди фізичним та юридичним особам як в Україні, так і за її межами, дозволить створити міжнародний реєстр заподіяних моральних (психічних) збитків фізичним і юридичним особам незалежно від місця їхнього перебування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гайдеггер М. Лист про гуманізм. *Психологія і суспільство*. 2023. №2. С. 51-74. DOI: <https://doi.org/10.35774/pis2023.02.051>
2. Boltivets S, et al. Obsessive-Compulsive Disorders of waiting for Death as a Result of Military Genocide of the Ukrainian Population. *Ment Health Hum Resilience Int J*. 2022. №6(1): 000173.
3. Boltivets S., Gonchar T., Gonchar O. And Uralova L. Rehabilitation of Children and Adolescents with Deviant Behavior and Neurosis-Like Pseudoneurasthenic States of Residual Organic Genesis. *Mental Health & Human Resilience International Journal (MHRIJ)* 2023. Volume 7. Issue 2 <https://medwinpublishers.com/MHRIJ/rehabilitation-of-children-and-adolescents-with-deviant-behavior-and-neurosis-like-pseudoneurasthenic-states-of-residual-organic-genesis.pdf>
4. Boltivets S. And Stepyko M. Resilience of Ukrainian Society in Resistance to the Russian Genocide. *Ment Health Hum Resilience Int J* 2024. №8(1): 10.23880/mhrij-16000248
5. Болтівець С., Коженювські Л., Трач Р. Українські діти і молодь у прицілах російського геноциду. *Державна сімейна та молодіжна політика: законодавство, методи та практики*. 2022. №2(2). С. 24-45. <https://dismp.gov.ua/derzhavna-simejna-ta-molodizhna-politika-zakonodavstvo-metodi-ta-praktiki-2/>
6. Болтівець С.І., Охременко О.Р. Російський тероризм у великих містах: київське дослідження. *Протидія терористичним актам у міському середовищі: збірник матеріалів Наукового форуму*. Навчально-науковий інститут права та політології УДУ імені Михайла Драгоманова (м. Київ, 21 червня 2023 р.). Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 311-314.
7. Boltivets S., Gonchar T.O.; Uralova L.T.; Gonchar O.A.; Chelyadyn Yu.Ya. Assessment of immunological indicators in children with behavioral disorders due to perinatal cerebrovascular lesions. *Modern pediatrics. Ukraine*. 2023. №4(132). DOI: 10.15574/SP.2023.132.67
8. Болтівець С. Воєнні страждання в експертно-психологічних обстеженнях. *Акціопсихологічні вектори розвитку сучасної освіти: зб. Мат. Міжнар. н.-пр. конф. (м. Тернопіль, 19 – 20 жовтня 2023 р.)*. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. С. 191-194. http://dSPACE.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/31042/1/Zbimyk_materialiv_konferentsii.pdf
9. Болтівець С. Завдана війною моральна шкода особистості та її психологічна експертиза. *Психологія і суспільство*. 2023. №2(88). С.169-181. DOI: <https://doi.org/10.35774/pis2023.02.169>
10. Boltivets S. Rosyjska agresja w Ukrainie a sytuacja osyb z niepeinosprawnościami. *Societas /Communitas*. 2022 №33 (1). С 143-159. DOI: 10.55226/uw.S-C.2022.33.1.4
11. Boltivets S., Honchar T., Chelyadyn Y., Uralova L., Honchar O. Medico-social and psychological model of rehabilitation of children with neurotic disorders who are in foster families under conditions of social stress. *Problemy Polityki Spoiecznej*. 2023. №60(1). С. 59-72. DOI: <https://doi.org/10.31971/pps/168429>
12. Boltivets S. The psychology of the Russian genocide: Total destruction of the defenseless. *Problems of Psychology in the 21st Century*. 2023. №17(1). С. 4-8. <https://doi.org/10.33225/ppc/23.17.04>

13. Boltivets S. The right to live. *The New World Book of Happiness*. Lannoo Uitgeverij, Tielt, Belgium, Leo Bormans and the authors. 2023. С. 250-251. <https://www.lannoo.be/nl/world-book-happiness>

14. Boltivets S. We should never forget. *The New World Book of Happiness*. Lannoo Uitgeverij, Tielt, Belgium, Leo Bormans and the authors. 2023. С. 252-253. <https://www.lannoo.be/nl/world-book-happiness>

REFERENCES

1. Haidegger, M.(2023). Lyst pro humanizm [Über den humanismus]. *Psykhohohiya i suspilstvo – Psychology and society*, 2, 51-74, [in Ukrainian].

2. Boltivets, S, et al. (2022). Obsessive-Compulsive Disorders of waiting for Death as a Result of Military Genocide of the Ukrainian Population. *Ment Health Hum Resilience Int J*, 6(1) [in English].

3. Boltivets, S., Gonchar, T., Gonchar, O. and Uralova L.(2023). Rehabilitation of Children and Adolescents with Deviant Behavior and Neurosis-Like Pseudoneurasthenic States of Residual Organic Genesis. *Mental Health & Human Resilience International Journal (MHRIJ)*; Volume 7, Issue 2 [in English].

4. Boltivets, S. and Stepyko, M. (2024). Resilience of Ukrainian Society in Resistance to the Russian Genocide. *Ment Health Hum Resilience Int J*, 8(1) [in English].

5. Boltivets, S., Kozhenovski, L., Trach, R. (2022). Ukrainski dity i molod u prytsilakh rosiiskoho genotsydu [Ukrainian children and youth in the sights of the Russian genocide]. *Derzhavna simeina ta molodizhna polityka: zakonodavstvo, metody ta praktyky*, 2, 24-45 [in Ukrainian].

6. Boltivets, S.I., Okhremenko, O.R. (2023). Rosiiskyy teroryzm u velykykh mistakh: kyivske doslidzhennia. [Russian terrorism in big cities: Kyiv study]. *Protydiia terorystychnym aktam u miskomu seredovyshchi: zbirnyk materialiv Naukovoho forumu. Navchalno-naukovyi instytut prava ta politolohii UDU imeni Mykhaila Drahomanova* (m. Kyiv, 21 chervnia 2023 r.). Kyiv: Vyd-vo UDU imeni Mykhaila Drahomanova, 2023. P. 311-314 [in Ukrainian].

7. Boltivets, S., Gonchar, T.O.; Uralova, L.T.; Gonchar, O.A.(2023). Chelyadyn, Yu.Ya. Assessment of immunological indicators in children with behavioral disorders due to perinatal cerebrovascular lesions. *Modern pediatrics. Ukraine* 4(132) [in English].

8. Boltivets, S. (2023). Voienni strazhdannia v ekspertno-psykhohichnykh obstezhennniakh [Military suffering in expert psychological examinations]. *Aksiopsykhohichni vektory rozvytku suchasnoi osvity: zbirnyk materialiv Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (m. Ternopil, 19 – 20 zhovtnia 2023 r.). Ternopil: TNPU im. V. Hnatiuka. P. 191-194 [in Ukrainian].

9. Boltivets, S. (2023). Zavdana viinoiu moralna shkoda osobystosti ta yii psykhohichna ekspertyza [The moral damage of the individual caused by the war and its psychological examination]. *Psykhohohiya i suspilstvo – Psychology and society*, 2(88), 26-35 [in Ukrainian].

10. Boltivets, S. (2022). Rosyjska agresja w Ukrainie a sytuacja osyb z niepeinosprawnościami. [Russian aggression in Ukraine and the situation of people with disabilities]. *Societas /Communitas*, 33(1), 143-159 [in Polish].

11. Boltivets, S., Honchar, T., Chelyadyn, Y., Uralova, L., Honchar, O. (2023). Medico-social and psychological model

of rehabilitation of children with neurotic disorders who are in foster families under conditions of social stress. *Problemy Polityki Spoiecznej*, 60(1), 59-72 [in English].

12. Boltivets, S. (2023) The psychology of the Russian genocide: Total destruction of the defenseless. *Problems of Psychology in the 21st Century*, 17(1), 4-8. [in English].

13. Boltivets, S. (2023). The right to live. *The New World Book of Happiness*. Lannoo Uitgeverij, Tielt, Belgium, Leo Bormans and the authors, 250-251 [in English].

14. Boltivets, S. (2023). We should never forget. *The New World Book of Happiness*. Lannoo Uitgeverij, Tielt, Belgium, Leo Bormans and the authors, 252-253 [in English].

АНОТАЦІЯ

БОЛТИВЕЦЬ Сергій Іванович.

Психологія московитського геноциду: знищення беззахисних.

У статті висвітлено життєве призначення московитів-росіян як спадкоємців кочівників, що полягає у систематичних кочових розбоях, убивствах і пограбуваннях, які протягом останнього тисячоліття відомої історії достатньо виразно виявили своє криваве єство, котре перевершує усі відомі своєю жорстокістю війни і воєнні зіткнення інших народів планети. Відзначено, що це призначення росіян у ХІХ – ХХ століттях втілювалося в ідеї панмонголізму: Європа буде знищена новою, православною ордою, яка є бичем Божим за гріхи Заходу, що полягають у двох нав'язуваних цінностях – у християнстві і правах людини, а особливий шлях Росії – євразійський, що покликаний, знищивши Захід, створити свою імперію від Владивостока до Лісабона. Підтвердженням цих намірів є те, що більшість опитувань російських громадян свідчать про зростання схвалення ними війни заради знищення всіх українців і завоювання території України, а люди, котрі нездатні чинити опір своїм убивцям, входять до загального наміру росіян знищити усіх людей, як це засвідчили наслідки російських злочинів. Наведено спосіб уникання історичної відповідальності, який зводиться до постійної заміни власної самоназви – неосигніфікації: росіяни, руськіє, советские, великороси, московити і т. д. У цілому ж висловлено думку про те, що заради наукової точності варто брати до уваги всі попередні самоназви сучасних росіян у здійсненні їхньої історичної місії знищення будь-яких інших народів, які не вливались до агресивного угруповання у формах орди, улусу, царства, імперії, союзу чи сучасної федерації. Їх місією є знищення усіх інших етносів як життєве кредо росіян протягом попередніх і нинішнього століття, що відповідає ролі генетичного чинника, який втілюється у здобуванні собі поживи найбільш архаїчним способом полювання на інший люд з метою їхнього вбивства для задоволення власних первинних, насамперед матеріальних, потреб. Зокрема, тотальне знищення росіянами цивільної і соціальної інфраструктури України, з одного боку, підтверджує втілення їхнього спадкоємної андрофагії, зафіксованої в історичних джерелах, а з іншого – вказує на кочовий євразійський спосіб варварського життя. Привернута увага до обмеження розуміння та фізичних можливостей, які притаманні найбільш вразливим категоріям населення, до яких належать і неповнолітні, й особи з обмеженими спроможностями внаслідок інвалідності. Воєнні дії на території країни призводять до переходу громадян з однієї категорії в іншу, тобто до

інвалідизації як дорослих, так і дітей без розрізнення віку і статі. У статті наведено розповіді молодих людей про власні воєнні переживання, котрі відзначаються багатимірністю, неповторністю і нескінченністю в безмежжі воєнних наслідків для кожної людини, якій пощастило зберегти своє життя. Перелічені дослідницькі свідчення імперського російського геноциду, що надавались у багатьох наукових періодичних виданнях світу, потребують подальшого розширення багатьма дослідниками, актуалізуючи свідомість колег з інших країн до злочинів росіян і до їх наслідків. Висловлено думку про те, що прикладом і фактом сучасного розгортання сфери розумного є ухвалення 29 червня 2024 року резолюції Парламентської асамблеї Організації з безпеки і співробітництва в Європі із визнанням дій росії геноцидом українського народу і необхідності деколонізації РФ.

Ключові слова: *життєве призначення московитів-росіян, спадкоємці кочівників, розбої, вбивства і пограбування, панмонголізм, православна орда, євразійський шлях росії, знищення всіх українців, неосигніфікації росіян, генетичний чинник, спадкоємна андрофагія, російський геноцид українського народу.*

ANNOTATION

Sergii BOLTIVETS.

The psychology of the moscovite genocide: the defenseless are destroyed.

The article highlights the purpose of life of Russians as heirs of nomads, which consists in systematic nomadic robberies, murders and robberies, which during the last millennium of known history have quite clearly revealed their bloody essence, which surpasses all wars and military conflicts of other peoples of the planet known for their cruelty. It was noted that this appointment of the Russians in the 19th and 20th centuries was embodied in the idea of Pan-Mongolism: Europe will be destroyed by a new, Orthodox horde, which is the scourge of God for the sins of the West, which consist in two values imposed by it – Christianity and human rights, and a special way Russia is Eurasian, called upon to destroy the West and create its empire from Vladivostok to Lisbon. These intentions are confirmed by the fact that most polls of Russian citizens indicate an increase in their approval of a war to destroy all Ukrainians and conquer the entire territory of Ukraine, and people unable to resist their killers are included in the general intention of Russians to destroy all people, as evidenced by the consequences of the Russian crimes. A method of avoiding historical responsibility is given, which consists in constantly replacing one's own self-name – neo-signification: Russians, Russians, Soviets, Great Russians, Muscovites, etc.

In general, the opinion is expressed that for the sake of scientific accuracy, all previous self-names should be taken into account modern Russians in carrying out their historical missions to destroy any other nations that did not merge into an aggressive grouping in the form of a horde, ulus, kingdom, empire, union or modern federation. Their mission is the destruction of all others as a vital credo of Russians during the previous and current centuries, which corresponds to the role of the genetic factor, which is embodied in the acquisition of sustenance by the most archaic way of hunting other peoples with the aim of killing them to satisfy their own material needs. In particular, the total destruction by the Russians of the civil and social infrastructure of Ukraine, on the one hand, confirms the embodiment of their hereditary androphagy, recorded in historical sources, and on the other hand points to a nomadic Eurasian call from Vladivostok to Lisbon. Attention is drawn to the limitation of understanding and physical capabilities inherent in the most vulnerable categories of the population, which include both minors and persons with limited capabilities due to disability. Military actions lead to the transition from one category to another, that is, the invalidation of both adults and children without distinction of age. The article contains the stories of young people about their own war experiences, which are characterized by multidimensionality, uniqueness and infinity in the limitless consequences of war for every person who was lucky enough to save his life. The listed research evidence of the Russian genocide, which was provided in many scientific periodicals of the world, needs further expansion by many researchers, drawing the attention of colleagues from other countries to the crimes of the Russians and their consequences. The opinion is expressed that the adoption of the resolution of the Parliamentary Assembly of the Organization for Security and Cooperation in Europe on June 29, 2024 recognizing Russia's actions as genocide of the Ukrainian people and the need for decolonization of the Russian Federation is an example and fact of the modern development of the sphere of reason.

Key words: *purpose of life of Russians, heirs of nomads, robberies, murders and robberies, Pan-Mongolism, Orthodox horde, Russia's Eurasian path, extermination of all Ukrainians, neosignification of Russians, genetic factor, hereditary androphagy, Russian genocide of the Ukrainian people.*

Рецензенти:

**д. психол. н., проф. Андрій ГІРНЯК,
д. психол. н., проф. Мирослав САВЧИН.**

Надійшла до редакції 15.07.2024.

Підписана до друку 21.07.2024.

Бібліографічний опис для цитування:

Болтівець С.І. Психологія московитського геноциду: знищення беззахисних.

Психологія і суспільство. 2024. №2. С. 24-35. DOI: <https://doi.org/10.35774/pis2024.02.024>